

Pfv.V.21.796/2007/5.

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a Zalaegerszegi 3. számú Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Böjti Gizella ügyvéd által képviselt **felperesnek a I.r.**, a dr. Noll László ügyvéd által képviselt **II.r.** és a Zala Megyei Földhivatal (8900 Zalaegerszeg, Mártírok út 35-37.) **III.r. alperesek** ellen kártérítés iránt a Zala Megyei Bíróság előtt 6.P.20.544/2006. szám alatt megindított és a Győri Ítéltábla Pf.I.20.320/2006/6. számú ítéletével jogerősen befejezett perében a II.r. alperes által benyújtott 13. sorszámú felülvizsgálati kérelem folytán indult eljárásban - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletnek a felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezéseit hatályában fenntartja.

I n d o k o l á s :

A felperes keresetében az alperesek egyetemleges marasztalását kérte. Az érvényesíteni kívánt jogot kártérítési követelésben jelölte meg. Előadta, hogy a felperes tőle kölcsönt kért. Az ingatlanfedezetet úgy biztosította, hogy hamis meghatalmazást készített, amely szerint a z-i 515. hrsz-ú ingatlan tulajdonosa meghatalmazta őt, hogy az ingatlanára vonatkozó opciós szerződést kössön. Az I.r. alperes a meghatalmazásra az ingatlan tulajdonosának és két tanúnak az aláírását ráhamisította. A meghatalmazást az I.r. alperes megbízásából a II.r. alperes ellenjegyezte. Az I.r. alperes a hamis meghatalmazást 2000. szeptember 25-én a kölcsön- és az opciós szerződés megkötéséhez felhasználta. A kölcsönt a szerződésben vállalt határidőben nem fizette vissza. A felperes a vételi jogra alapított kérelmet terjesztett elő, amelyet a földhivatal elutasított. A II.r. alperes felelősségbiztosítója a követelésből 4.250.000 forintot megfizetett.

Az I.r. alperes a kereset jogalapját nem vitatta. A 4.250.000 forintot meghaladóan a kereset elutasítását kérte.

A II. és III.r. alperesek ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. A II.r. alperes arra hivatkozott, hogy a felperes részére ügyvédi tevékenységet nem végzett. Jóhiszeműen, az I.r. alperes jogszerű eljárását feltételezve járt el. A meghatalmazásra a szárazbélyegzője nyomatát nem helyezte el. Ennek hiányát az opciós szerződést kötő ügyvéd felismerte, azt a saját száraz bélyegző lenyomatával látta el. Hivatkozott arra is, hogy az opciós szerződés érvénytelen, ezért a felperes ilyen jogcímen érvényesíthet igényt.

Az elsőfokú bíróság egyetemlegesen kötelezte az I. és II.r. alpereseket, hogy fizessenek meg a felperesnek 2.150.000 forintot és 6.400.000 forintnak 2001. február 1-jétől 2003. március 15-éig járó évi 11 %, valamint 2.150 forintnak 2003. március 16-ától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamatát. Kifejtette, az I.r. alperes a felperesnek a 2000. szeptember 25-én kötött kölcsön- és opciós szerződésből eredő kárát köteles megtéríteni, mert jogellenes - bűncselekményt megvalósító - magatartásával a szerződés megkötésekor a hamis meghatalmazás készítésével és felhasználásával megtévesztette a kölcsönnyújtásra csak ingatlanfedezettel hajlandó felperest azzal, hogy az opciós kötelezett meghatalmazottjaként jár el. Az I.r. alperes megbízásából ügyvédi minőségben eljáró II.r. alperes megsértette az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény (Ügyvédi Tv.) 27. § /1/ bekezdésének a/ és b/ pontját, amikor a meghatalmazást anélkül ellenjegyezte, hogy nem győződött meg közvetlenül a meghatalmazótól arról, akarata valóban arra irányul-e, hogy az I.r. alperes az opciós szerződés megkötésénél a képviselői eljárjon. A II.r. alperes a Ptk. 344. § /1/ bekezdése alapján az I.r. alperessel közös károkozónak minősül, mert azzal, hogy az I.r. alperes az általa ellenjegyzett meghatalmazást a 2000. szeptember 25-ei szerződésnél felhasználta, közrehatott abban, hogy a felperest kár érje. Az I.r. alperes eljárása mellett a II.r. alperes által ellenjegyzett hamis meghatalmazás együttesen idézte elő a felperesnek azt a tévedését, hogy ingatlanfedezettel rendelkező kölcsönt nyújt az I.r. alperesnek. Ha a II.r. alperes kellő gondossággal jár el, felismerhette volna, hogy a szakma szabályaival ellentétes eljárása jogsértő eredménnyel járhat. Magatartása felróható magatartásnak minősül, amely közrehatott a felperes kárának a bekövetkezésében, ezért a Ptk. 339. §-ának /1/ bekezdése alapján kártérítési felelősség terheli, amelynek megállapításakor nincs jogi jelentősége annak, hogy az opciós szerződés érvényesen létrejött-e és hogy a felperes részére ügyvédi tevékenységet végzett-e, a meghatalmazáson a száraz bélyegző lenyomata nem található és a földhivatali eljárás milyen jogkövetkezményekkel járt. Jogi jelentősége csak annak lenne, ha a

felperesnek az ellenjegyzett meghatalmazás hamisított voltát fel kellett volna ismernie.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a II.r. alperes fellebbezett, amelyben kérte, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságnak az őt marasztaló ítéleti rendelkezését változtassa meg, a vele szemben előterjesztett keresetet utasítsa el.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének a megfellebbezett rendelkezéseit helybenhagyta. Indokolása szerint az opciós szerződés a Ptk. 207. § /5/ bekezdése alapján nem tekinthető érvénytelen szerződésnek, mert a felperes részéről a színlelés nem állapítható meg. A II.r. alperes a fellebbezési tárgyaláson hivatkozott arra is, hogy a leplezett szerződés a Ptk. 200. § /2/ bekezdése értelmében semmis, mert a jóerkölcsbe ütközik. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a perbeli szerződésben kikötött ügyleti kamat a jóerkölcsöt nem sérti, mert a kölcsönszerződés megkötésekor az ügyleti kamat mértéke szabad megállapodás tárgya volt. Az elsőfokú bíróság a jogszabályi rendelkezéseknek és a bírói gyakorlatnak megfelelően állapította meg, hogy az I. és a II.r. alperesek a Ptk. 344. § /1/ bekezdése alapján közös károkozónak minősülnek. A II.r. alperesnek a gondatlan és a szakma szabályával ellentétes jogsértő eljárásaként került sor arra, hogy a felperes az I.r. alperesnek azzal a feltevessel nyújtson kölcsönt, hogy azt ingatlanfedezet biztosítja. Az egységes ítélkezési gyakorlat szerint a károsodást együttesen okozó, az egyetemleges felelősséget megalapozó, egymással összefüggő magatartások egységességét nem bontja meg az a tény, hogy az egyik alperesnek bűncselekményt is megvalósító, szándékos magatartásához a másik alperes gondatlan magatartása társul. Egységes az ítélkezési gyakorlat abban is, hogy akarategység hiányában is fennáll annak az egyetemleges felelőssége, akinek a gondatlan magatartása tette lehetővé harmadik személy szándékos károkozását.

A jogerős ítélet ellen a II.r. alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérte, hogy a Legfelsőbb Bíróság annak a reá vonatkozó rendelkezését helyezze hatályon kívül és a marasztalására irányuló keresetet utasítsa el. Álláspontja szerint a felülvizsgálni kért ítélet jogszabálysértő. Az eljáró bíróságok tévesen értékelték a bizonyítékokat, a másodfokú bíróság teljes mértékben nem vonta a mérlegelés körébe a 2000. szeptember 25-én megkötött szerződést és nem értékelte a felperesnek a nyomozati eljárás, illetve a bírósági eljárás során tett nyilatkozatait. Az ügy elbírálása szempontjából lényeges körülmény, hogy a meghatalmazás a meghatalmazottat nem jogosította fel pénz átvételére. A felperes a 2005. szeptember 25-ei szerződés aláírásakor tisztában volt azzal, hogy a 6.400.000 forintot nem az opciós kötelezett vette fel, hanem az I.r. alperes. Az elsőfokú

eljárás során tisztázódott, hogy a 2000. augusztus 14-én kelt meghatalmazás hiányos volt. Az okiraton nem szerepelt az ő száraz bélyegző lenyomata, a meghatalmazást a szerződést szerkesztő ügyvéd látta el a bélyegzője száraz lenyomatával. A bizonyítékok egyértelműen igazolják, hogy a színlelés a felperes részéről is megállapítható. A jogerős ítélet álláspontjával szemben a kölcsön- és az opciós szerződés is semmis szerződésnek minősül. A felperes jelentős mértékben közrehatott a kár bekövetkezésében. A magas kamathozamra számítva elmulasztotta az általában elvárható magatartást. Az opciós szerződés alapján úgy adott kölcsönt az I.r. alperesnek, hogy tisztában volt azzal, a meghatalmazás alapján nincs joga a pénz átvételére.

A felperes és az I.r. alperes a felülvizsgálati eljárásban felülvizsgálati kérelmet nem terjesztettek elő.

A Pp. 270. § /2/ bekezdése értelmében a jogerős ítélet felülvizsgálata jogszabálysértés esetén kérhető. A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati eljárás eredményeként megállapította, hogy a II.r. alperes felülvizsgálati kérelme alaptalan.

A felülvizsgálati eljárásban nem volt vitás, hogy a II.r. alperes a meghatalmazás ellenjegyzésekor - a meghatalmazó távollétében - az Ügyvédi tv. 27. § /1/ bekezdés a/ és b/ pontjának a rendelkezéseit megsértette és ezzel a jogszabálysértő eljárással felróható magatartást valósított meg. Ezen semmit nem változtat az a tény, hogy nem a szárazbélyegzőt használta. Amennyiben a Ptk. 339. §-ának az /1/ bekezdésében foglalt további feltételek is fennállanak, e felróható magatartás alapján a kártérítési felelőssége megállapítható. A bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékok egybevetése alapján megalapozott az elsőfokú bíróságnak az a következtetése, hogy az I.r. alperes bűncselekményt is megvalósító törvénysértő eljárása mellett a kár bekövetkezésében a II.r. alperes felróható és jogellenes magatartása is közrehatott. A felülvizsgálati kérelemmel támadott ítéletet hozó bíróság helyesen utal arra az egységesnek tekinthető ítélkezési gyakorlatra, amely szerint az egyetemleges felelősséget megalapozó, egymással összefüggő magatartások egységét nem bontja meg az a tény, hogy az egyik alperesnek bűncselekményt is megvalósító, szándékos magatartásához a másik alperes gondatlan magatartása társul. A II.r. alperes alaptalanul hivatkozik arra, hogy az adott perben a Ptk. 344. § /1/ bekezdésének az alkalmazására nem kerülhet sor. A közös károkozás tényállása objektív tényállás. Közös károkozásról van szó minden olyan esetben, ha a kár objektíve több személy közrehatásának az eredményeként következik be. Az elsőfokú bíróság helytállóan fejtette ki, hogy a II.r. alperes kárfelelőssége megítélésekor nincs jogi jelentősége annak, hogy az opciós szerződés érvényes vagy érvénytelen szerződésnek minősül-e, ezért a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletnek az erre vonatkozó

indokolását mellőzi. A II.r. alperes alaptalanul hivatkozik arra, hogy a felperes terhére megállapítható olyan felróható magatartás, amely a Ptk. 340. § /1/ bekezdése alapján kármegosztást eredményezhet. Nem minősíthető a jogi végzettséggel nem rendelkező, szerződést kötő féltől általában elvárható magatartásnak, hogy ellenőrizze, az ügyvédi meghatalmazáson a meghatalmazott vagy másik ügyvéd bélyegzőjének a lenyomata szerepel-e és az sem, hogy a kölcsönszerződésben kölcsönvevőként szereplő ügyvédet a meghatalmazás feljogosítja-e a pénz átvételére.

A kifejtettekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletnek a felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezéseit a Pp. 275. §-ának /3/ bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Budapest, 2008. január 24.

Dr. Uttó György s.k. a tanács elnöke, dr. Bella Mária s.k. bíró,
dr. Erményi Lajos s. k. bíró

Nné

A kiadmány hitelével:

tisztviselő